דדרכה. כפרק הזהב (לקמן דף מח.) גבי בני העיר ששלחו את שקליהן: **כדמי אבידה.** שמכרה לאחר שנטפל בה כמו שאמרו חכמים: **אבל מעוה אבידה.** כגון שמצא מעות בכיס או שלא מטבעות עשויין כמגדלין: **מתני' אחת לשלשים יום.** שמתעפשין כשאוהים מלפומתן וכל ספרים שלהן היו עשויין (ג) כגליון: **גוללן.** מתחילתן לסופן שיכנס בהן האויר: **בתחלה.** מה שלא למד מפני שצריך להשהותו לפניו: **ולא יקרא אחר עמו.** לפי שזה מושך אצלו וזה מושך אצלו ונקרע: **שוטה לגרכה.** לשלוט בה אויר שלא תכלה ולא תאכלנה עש: **לגרכן.** שמתעפשים בקרקע שצריך לתתן בקרקע כדאמרינן לקמן (ד) שזו היא שמירתן ולפיכך משתמש בהם לפרקים: **אבל לא לשחקן.** לא ישתמש בהן זמן ארוך שישחקן אחר"כ בלע"ז: **לא יגע בהן.** זהב אינו מתעפש בארץ וזכוכית שמא ישבר: **שאין דרכו ליעול.** דבר שגנאי הוא לו שאדם משוב הוא ואין דרכו ליעול קופה שלו להכניסה תן החוץ לבית שמור לא יעול ופעור מהשבת אבידה דילפינן (ה) מהתעלמת: **גמ' כי כר חבו.** בבית פלוני העושה תפילין מצויין לימכר ויחזור ויקנה מן הדמים: **גוללו.** בכל שנים עשר חדש פעם אחת: **אם כשכילו אפפו.** כולה מפרש לקמיה: **מאי אריא ספר.** שהוא נוח להתקלקל בטשטוש וקריעה: **כאן שנה רבי.** במסכת גיטין (דף נט.) תנן השולח גט בארץ ישראל הרי זה משלחו ביד אחר ואם אמר לו טול חפץ פלוני הימנה לא ישלחנו ביד אחר שאין רצונו שיהא מקדושו ביד אחר ואמר ר"ל עלה כאן שנה רבי במשנה זו למדנו רבי שסתם המשניות אין השואל כו' דבכולהו שייך למימר אין רצונו שיהא מקדושו ביד אחר: **מאי עבידתיה גביה.** קס"ד לגורסו קאמר ולא לגורך ספר תורה דהא לגורך ספר תורה תנא ליה גוללו כל שנים עשר חדש לבבי פרכינן מאי עבידתיה דהאי גבי ספר תורה לקרות בו לגורך עצמו: **אם כשהוא גוללו.** להגאת ס"ת פתחו וקרא בו מותר: **בחדש שלשים יום.** החדש ממהר להתעפש מן היישן: **אימא אחד זה ואחד זה שלשים יום.** ומתני' נמי דקתני קורא בהן אחת לשלשים יום ולא מפליג בין ישן לחדש ר"א בן יעקב היא: **בענין אחד.** (א) בפרשה אחת אין קורין: **בשני עניינים.** זה כדף זה וזה כדף זה קורין דלא אתי לשמוטי מהדדי: **מי שיש לו גרדי אומן בביתו.** שיאלרוג לו עליות חדשות תמיד: **יגער בבעלו בכל יום.** ולמדנו דרך ארץ דיעור קשה לה: **בחד.** בחדש אחד אין ביעורו קורעה: שניה האומזון בשני לאשה ומנערין ממתחין אותה יותר מדאי וקשה לה: **דעמרא.** (ב) קשה לה שנתמתח ונקרעת: **בספא דחרשין.** נוח לשתות כוס של מכשפות מכוס של מיס פושרין. ואידי דאיירי במילי דרבי יוחנן בהלכות דרך ארץ נקט הני שמעתא: **נויך.** ריחתה: **ליבא.** כל דבר שנותנין לתוך המשקה או עשבים או תבלין או עקרי בשמים קרי ליבא: **ורוחה לאבדן.** ללמדנו בא שלא ירגיל אדם בכך שהעושה בשורי. כפועלים המנהיגים כשווי בעה"ב: דנפיש

בזכוכית לבנה. ולא"ת והא אמרינן פרק עגלה ערופה (סוטה דף מח:) דמשתרב בית המקדש בטלה זכוכית לבנה וי"ל דלא בטלה לגמרי קאמר אלא דלא שכיחא דהא רב הונא תבר זכוכית חיוורתא בחופת בנו פ' אין עומדין (ברכות דף לא. ע"ש): בתורי

בדמי אבידה הואיל וטרח בה אבל מעות אבידה דלא טרח בהו לא והני כמעות אבידה דמו א"ל זיל לא שבקו לי דאשרי לך: **מתני'** מצא ספרים קורא בהן אחד לשלשים יום ואם אינו יודע לקרות גוללן אבל לא ילמוד בהן בתחלה ולא יקרא אחר עמו מצא כסות מנערה אחד לשלשים יום ושוטחה לצרכה אבל לא לכבודו כלי כסף וכלי נחושת משתמש בהן לצרכן אבל לא לשחקן כלי זהב וכלי זכוכית לא יגע בהן עד שיבא אליהו מצא שק או קופה וכל דבר שאין דרכו ליטול הרי זה לא יטול: **גמ'** אמר שמואל המוצא תפילין בשוק שם דמיהן ומניחן לאלתר מתיב רבינא מצא ספרים קורא בהן אחד לשלשים יום ואם אינו יודע לקרות גוללן אין שם דמיהן ומניחן לא אמר אביי תפילין בי בר חבו משכח שכיחי ספרים לא שכיחי ת"ר השואל ספר תורה מחבירו הרי זה לא ישאילנו לאחר פותחו וקורא בו ובלבד שלא ילמוד בו בתחלה ולא יקרא אחר עמו וכן המפקיד ס"ת אצל חבירו גוללו כל שנים עשר חדש פותחו וקורא בו אם בשבילו פתחו אסור סומכום אומר בחדש שלשים יום בישן שנים עשר חדש ר"א בן יעקב אומר אחד זה ואחד זה שנים עשר חדש: אמר מר השואל ספר תורה מחבירו הרי זה לא ישאילנו לאחר מאי אריא ס"ת אפי' כל מילי נמי דאמר ר"ש בן לקיש כאן שנה רבי אין השואל רשאי להשאיל ואין השוכר רשאי להשכיר ס"ת איצטריכא ליה מהו דתימא ניחא ליה לאניש דתיעביד מצוה בממוניה קמ"ל פותחו וקורא בו פשיטא ואלא למאי שיילה מיניה סיפא איצטריכא ליה ובלבד שלא ילמוד בו בתחלה וכן המפקיד ס"ת אצל חבירו גוללו כל שנים עשר חדש פותחו וקורא בו מאי עבידתיה גביה ותו אב בשבילו פתחו אסור הא אמרת פותחו וקורא בו הכי קאמר אם כשהוא גוללו פותחו וקורא בו מותר אם בשבילו פתחו אסור סומכום אומר בחדש שלשים יום בישן שנים עשר חדש ר"א בן יעקב אומר אחד זה ואחד זה שנים עשר חדש ר"א בן יעקב היינו תנא קמא אלא אימא ר' אליעזר בן יעקב אומר אחד זה ואחד זה שלשים יום: אבל לא ילמוד בו בתחלה ולא יקרא אחר עמו: ורמינהו לא יקרא פרשה וישנה ולא יקרא בו פרשה ויתרגם ולא יפתח בו יותר מג' דפין ולא יקראו בו שלשה בני אדם בכרך אחד הא שנים קורין אמר אביי לא קשיא כאן בענין אחד כאן בשני עניינים: מצא כסות מנערה אחד לשלשים יום: למימרא דניעור מעלי לה והאמר רבי יוחנן מי שיש לו גרדי אומן בתוך ביתו יגער בבעלו בכל יום אמרי בכל יום קשי לה אחד לשלשים יום מעלי לה איבעית אימא לא קשיא הא בחד והא בתרי איבעית אימא לא קשיא הא בידא והא בחוטרא איבעית אימא לא קשיא הא בדעמרא הא בדכיתנא א"ר יוחנן בספא דחרשין ולא בספא דפושרין ולא אמרן אלא בכלי מתכות אבל בכלי חרש לית לן בה ובכלי מתכות נמי לא אמרן אלא דלא צויץ אבל דצויץ לית לן בה ולא אמרן אלא דלא שדא ביה ציביא אבל שדא ביה ציביא לית לן בה: וא"ר יוחנן מי שהניח לו אביו מעות הרבה ורוצה לאבדן ילבש בגדי פשתן וישתמש בכלי זכוכית וישכור פועלים ואל ישב עמהן ילבש בכלי פשתן בכתנא רומיתא וישתמש בכלי זכוכית בזוגיתא חיורתא וישכור פועלים ואל ישב עמהן תרגומא בתורי

אלה מאכד מהר הון רב: **כתנא רומיתא.** דמיסס יקרין וממהרין לכלות: **פרגמה.** להך שכירות דפועלים: **כתורי.** כפועלים המנהיגים כשווי בעה"ב: דנפיש

עין משפט נר מצוה

קכד א מיי' פי"ג מהל' גזלה ואבידה הל' יח סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי' רסז סעיף סה:
קכה ב מיי' שם הל' יג טוש"ע שם סעיף כ:
קכו ג מיי' שם הל' יא טוש"ע שם סעיף יח:
קכז ד ה מיי' שם הל' יג טוש"ע שם סעיף יט:
קכח ו מיי' שם פי"ח הל' יג סמג שם טוש"ע ח"מ סי' רסג סעיף ג:
קכט ז ח מיי' שם פי"ג הל' יד סמג שם טוש"ע ח"מ סי' רסז סעיף כא [רב אלפס כאן ובהלכות תפילין דף עה.]
קל ט מיי' פ"ח מהל' שכירות הלכה ד טוש"ע ח"מ סי' שמ:
קלא י מיי' פ"ז מהל' שאלה ופקדון הל' ד ופ"ג מהלכות אבידה הלכה יג סמג עשין עד פח טוש"ע ח"מ סי' רלב סעיף כ:
קלב כ מיי' פ"ח מהל' שכירות הלכה ד סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי' שמ:
קלג ל מיי' שם סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שז סעיף ד:
קלד מ מיי' פ"ז מהל' שאלה ופקדון הלכה ד סמג עשין פח טוש"ע ח"מ סי' רלב סעיף כ:
קלה נ ס ע מיי' פי"ג מהל' גזלה ואבידה הלכה יא ופ"ז מהלכות שאלה ופקדון הל' ד סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי' רסז סעיף יח ופר' רלב סעיף כא:

לעזי רש"י

ארוי"ר [אנשי"ר]. לשחוק (כאן כלי בית של מתכת).

רבינו חננאל

אמר ר' יהודה אמר שמואל הלכה כר"ש והני מילי בדמי אבידה בגון שמצא אבידה ומטפל בה הזמן שאמרו חכמים ואחר כך מכרה בכ"ד הואיל וטרח בה שרו ליה לאישתמושי בהו והשכר לעצמו אבל מצא צרור ובתוכו מעות לא שרו ליה לאישתמושי בהו וכן זוזי דיתמי דהוו מופקדין גביה לא שרו ליה רבנן לאישתמושי בהו מההוא מעשה דרחבה דפריש בשמעתא דא וכבר פירשנוהו בפ' הכונס צאן לדיר ביאור יפה וכי כרב יוסף קיימא לן בהא דאמר שומר אבידה כשומר שכר הוא: **מתני'** מצא ספרים קורא בהן אחד לל' יום וכו'. אמר שמואל המוצא תפילין שם דמיהן ומניחן מאי טעמא דהא בבי בר חבו שכיחי תפילין ואם אתו מריהו ואמרי תפילין בענא ובני ויהבי ליה אבל ספרים גוללן ומניחן אצלו עד שיבא בעליהן ויתנו סימנים ויקחום. ת"ר השואל ספר תורה מחבירו לא ישאילנו לאחרים. ומקשי מאי אריא ספר תורה אפי' כל מילי נמי דהא אמר ר' שמעון בר לקיש פרק כל גט שנכתב הלכה ואם אמר לו טול לי ממנה חפץ פלוני לא ישלחנו ביד אחר כאן שנה דאין השואל רשאי להשאיל ולא השוכר רשאי להשכיר כיון דכל מתניתא

מסורת הש"ס

א) לקמן מג. מח.. ב) [מטמא ל:]. ג) [מסכת סופרים פ"ה הל' מח]. ד) גיטין מט.. ה) [מסמים ד: בכורות יח: מח.]. ו) חולין קד:. ז) [סס]. ח) בגדי פסחים כל"ל. ט) [דף מב.]. י) [לקמן ג.]. כ) [שיין לדף ג.]. ל) [יע"ש תוס' שבת כ: ד"ה אלן].

הגהות הב"ח

(א) גמ' בי רחבה הוה לה הוה ובו' אתו לקמיה דרב יוסף אמרו ליה וכו' אמר להו הכי אמר וכו' דאמרי לבו כל"ל וג"כ ובאמריי נוסח בד המצא ה"ל הוה זחי דיתמי אתא הכל בגאון יחיד: (ב) רש"י ד"ה אחת וכו' היו עשוין בגלילה הס"ד:

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה בענין אחד כו'. נ"ב וכן פי' הרא"ש אבל הרמב"ם פי' להיפך: [ב] שם ד"ה דעמרא קשה כו'. נ"ב אבל רי"ף ורמב"ם ז"ל פי' להיפך:

מוסף רש"י

שאין דרכו ליטול. אם היה שלו, הרי זה לא יטול. אינו מוחזק עליו בלא מוכל לתעלם, שנאמר והתעלמת, פעמים שאתה מתעלם (שבועות ל:). בר חבו. מוכר תפילין הוה (מגילה יח:). ניחא ליה לאניש דהתיעבד מצוה בממוניה. שאין מסר כיס לגוי (בכורות נח מכתי"). כספא דחרשין ולא כספא דפושרין. טוב לשתות כוס של מכשפות ולא לשתות כוס של מיס פושרין, שרעים הם לגוף (חולין קד:). צוריץ. הרתיח (שם). ציביא. מרטי עצמים וחבלין (שם). מי שהניח לו אביו מעות. כלומר מי שלא טרח בממון וקל בעיניו לאבדו, זהו אימודו (שם). ילבש בגדי פשתן. שהן יקרים ולפי דרכינו למדנו שהעשיר אלה מאבד ממון ויחסר אדם מהם (שם). בכתנא רומיתא. יקר היה (שם).

רבינו חננאל (המשך)

דשנאה ר' חייא אמרי' ר' לא שנאה ר' חייא מנין ליה דוד שנויה במשנת ר' חייא ור' הושעיה הכי (ו) אין השואל רשאי להשאיל ולא השוכר להשכיר ולא השואל רשאי להשכיר ולא השוכר רשאי להשאיל ולא זה המופקדין אצלו רשאי להפקיד אצל אחר אלא אם נתנו בעלים רשות לפיכך הנדרך ריש לקיש לפרש שגם זה שנאה ר' ראפקה ואפי' ספר תורה דמצוה הוא לא ישאיל. (ז) פותחו וקורא בו בדי לנערו אבל לא ילמד בו. וכן המפקיד

ס"ת אצל חבירו דינו כדין המוצא (ג) מנערה אחד לל' יום. וסוגיא לנערה במאני דכיתנא קשי להו דבמאני דעמרא בתרי אינשי או בחוטרא או בכל יומא קשי להו. אבל חד גברא ביומא חדא לל' יום מעלי להו. אמר ר' יוחנן בספא דחרשין ולא כספא דפושרין פי' נוח לו לאדם לשתות כוס שיש בו מיני כשפניות כדפתרגמינן מכשפה חרשא מלשתות כוס מים פושרין

ה) והוא כתוספתא דמכלתין גרס"ב. ו) נראה דדיוטר הוה שייך אמר דיוטר וכן המפקיד ס"ת ופקדי אמפקיד ס"ת ודו"ק. ז) נראה דל"ל (מגלה כשוק).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com